

ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA POZIOM ROZSZERZONY

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie wszystkich zadań z arkusza można uzyskać maksymalnie 50 punktów (za test 20 punktów, za rozwiązanie zadań związanych z analizą źródeł 10 punktów i za zadanie rozszerzonej odpowiedzi 20 punktów)
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych)
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty
- w modelu odpowiedzi, przy poszczególnych zadaniach – w nawiasach, podano odpowiedzi alternatywne, możliwe rozszerzenia, nie są to sformułowania oczekiwane od zdającego
- za zadania otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), ile jest w poleceniu
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o zupełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają logice udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów.

Zadania 1. – 15. – test sprawdzający wiadomości i umiejętności – 20 punktów

Zadania 16. – 24. – zadania związane z analizą źródeł wiedzy historycznej – 10 punktów

ZADANIE		MODEL ODPOWIEDZI	SCHEMAT PUNKTOWANIA	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za zadanie
1.		B bazylika		1
2.		d		1
3.		kolejno: E, D, A, C, B		1
4.	A.	prawda	za dwie poprawne odpowiedzi: 1 pkt, za trzy lub cztery poprawne: 2 pkt	2
	B.	prawda		
	C.	fałsz		
	D.	fałsz		
5.	A.	fałsz	za dwie lub trzy poprawne odpowiedzi	1
	B.	prawda		
	C.	prawda		
6.		Kazimierz IV (Kazimierz Jagiellończyk), Zygmunt II August (Zygmunt August)	za podanie obu władców	1

ZADANIE		MODEL ODPOWIEDZI	SCHEMAT PUNKTOWANIA	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za zadanie
7.	A.	<p>Uprawnienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nietykalność osobista • prawo do nabywania dóbr ziemskich • prawo do wysyłania plenipotentów na sejmy • prawo do uzyskania stopni oficerskich (w armii). 	1 za trzy uprawnienia	2
	B.	<p>Przykładowe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustawa nie likwidowała podziału na stany, bowiem szlachta nadal posiadała uprawnienia (prawa) niedostępne mieszczaństwu. • Mieszczanie mieli swoich przedstawicieli (plenipotentów) w sejmie, lecz nie uczestniczyli w głosowaniu, co oznacza, że nie mieli równych praw ze szlachtą. 	1	
8.	A.	prawda	za dwie poprawne odpowiedzi: 1 pkt, za trzy lub cztery poprawne: 2 pkt	2
	B.	fałsz		
	C.	prawda		
	D.	fałsz		
9.		<p>Ilustracja przedstawia godło Królestwa Polskiego. Przykładowe uzasadnienie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Godło przedstawia rosyjskiego dwugłowego orła cesarskiego (czyli godło rosyjskie) połączone z godłem polskim (polskim orłem w koronie) • Godło Księstwa Warszawskiego było zupełnie inne (dwudzielna tarcza przedstawiająca herb Wettinów i orła w koronie), a zatem musi to być godło Królestwa Polskiego. 		1
10.	A.	<p>Przykładowe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chłopi żywią, bo produkują żywność, a także bronią, bo służą w armii. • Napis odwołuje się do roli chłopów w społeczeństwie jako grupy społecznej, która produkuje żywność dla innych grup i broni kraju, stanowiąc podstawę armii. 	1	2
	B.	Ruch ludowy (chłopski)	1	
11.	A.	<p>Przykładowe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Francja przestała deklarować poparcie dla polskiego ruchu niepodległościowego. • Rząd francuski wstrzymał poparcie dla polskich dążeń niepodległościowych. 	1	2

ZADANIE		MODEL ODPOWIEDZI	SCHEMAT PUNKTOWANIA	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za zadanie
	B.	Przykładowe odpowiedzi: <ul style="list-style-type: none"> • klęska Francji w wojnie z Prusami • zjednoczenie Niemiec 	1 za jedno wydarzenie	
12.		Przykładowe sformułowanie: Tak, było zgodne z polską racją stanu, bo przyjęcie niemieckich żądań wiązało się z utratą suwerenności.		1
13.		Wyjaśnienie: Przesłanie zawiera się w tym, że w wyniku planu sześcioletniego Polska przekształci się w kraj o wysoko rozwiniętym przemyśle. Treści, do których można się odwołać: <ul style="list-style-type: none"> • sformułowania: „Polska wielkiego przemysłu”, „Zbudujemy ...” • wykres (dane liczbowe) prognozujący kierunek i dynamikę produkcji • przedstawienie preferowanych rodzajów przemysłu (górnictwo, przemysł ciężki – hutnictwo). Przykładowa odpowiedź: Plakat propaguje rozwój przemysłu ciężkiego w Polsce, czego dowodzi zamieszczony na plakacie wizerunek zakładów produkcyjnych charakterystycznych dla przemysłu ciężkiego (kopalń i hut).		1
14.		a		1
15.		Postulat utworzenia związków zawodowych samorządnych [niezależnych od partii (od władz)]. Uznajemy także odpowiedź: rejestracja (legalizacja) związku zawodowego niezależnego od władzy. Przykładowe sformułowanie: Postulat dotyczył utworzenia związków zawodowych, w których dokumenty programowe i funkcjonowanie nie będą ingerować władze.		1

ZADANIE		MODEL ODPOWIEDZI	SCHEMAT PUNKTOWANIA	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za zadanie
16.		<p>Przykładowe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wolność (pod panowaniem perskim mieszkańcy Miletu są niewolnikami, niewola jest hańbą) • braterstwo (wszystkich Greków) • solidarność (jedność wynikająca ze wspólnoty kulturowej i religijnej) • męstwo <p>Uwaga: nie uznajemy odpowiedzi odwołujących się do „wspólnoty krwi, więzów krwi”. Za podanie dwóch wartości: 1 punkt.</p>		1
17.		<p>Przyczyny sukcesu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lekceważenie (niedocenianie) Spartakusa przez Rzymian • pogarda wobec Spartakusa i jego ludzi • użycie przez Rzymian nieregularnych oddziałów w walce ze Spartakusem <p>Przyczyny klęski:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przewaga wojsk rzymskich • objęcie dowództwa przez rzymskiego wodza – Krassusa <p>Punkt przyznajemy za poprawne podanie jednej przyczyny sukcesu i jednej przyczyny porażki.</p>		1
18.		<p>Przyczyny polityczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wojna Francji z Anglią (także: wojna stuletnia) • uwięzienie króla (przez Anglików) • oskarżanie szlachty o sprowadzenie nieszczęść na Francję <p>Przyczyny gospodarczo-społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyzysk chłopów przez szlachtę • bieda (niedostatek) • ruina gospodarki spowodowana wojnami <p>Warunkiem przyznania punktu jest podanie jednej przyczyny politycznej i jednej przyczyny gospodarczo-społecznej.</p>		1
19.		<p>Możliwe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • położyła wielkie zasługi w walce z okupantami angielskimi • zjednoczyła społeczeństwo francuskie przeciw Anglikom • stała się symbolem walki z Anglikami 		1

ZADANIE		MODEL ODPOWIEDZI	SCHEMAT PUNKTOWANIA	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za zadanie
20.	A.	Zbroja, miecz – symbole walki, rycerskości i męstwa	1	2
	B.	Świeca, ołtarz – symbole religijności, głębokiej wiary, misji od Boga, Boskiej ingerencji w czyny Joanny d'Arc	1	
21.		Województwa objęte w całości lub w części powstaniem Chmielnickiego: <ul style="list-style-type: none"> • bełskie • braclawskie • brzesko-litewskie • czernihowskie • kijowskie • mińskie • podolskie • ruskie • wołyńskie. Za podanie trzech województw: 1 punkt.		1
22.		Odpowiedź może koncentrować się wokół dwóch możliwych przyczyn różnic w ocenie postaci Chmielnickiego: <ul style="list-style-type: none"> • odmienności w pozycji osób wypowiadających się o Chmielnickim (król polski Jan Kazimierz kontra Samuel Zorka – mówca na pogrzebie Chmielnickiego) • odmienności oceny roli (osoby) Chmielnickiego jako polityka [wedle polskiej oceny osłabił państwo, wedle kozackiej (ukraińskiej) walczył o zbudowanie niepodległej (niezależnej) Ukrainy] Do uzyskania punktu wystarczy uchwycenie jednego z tych dwóch aspektów.		1
23.		Przykładowe odpowiedzi: <ul style="list-style-type: none"> • sprzeniewierzenie się celom, dla realizacji których władza została ustanowiona (określonych w <i>Deklaracji</i>) • ucisk ludu • łamanie (naruszanie, gwałcenie) praw ludu przez władzę Do zaliczenia punktu wystarczy jedno z tych wyjaśnień.		1

ZADANIE		MODEL ODPOWIEDZI	SCHEMAT PUNKTOWANIA	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za zadanie
24.		<p>Przykładowe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mieszkańcy Thouré czuli się ludźmi wolnymi, a więc uważali, że mają prawo do zajmowania się swoimi własnymi sprawami. • Władze rewolucyjne, deklarując wolność, muszą uznawać prawo do korzystania z niej przez wszystkich członków społeczeństwa. 		1

Zadanie 25. Zadanie rozszerzonej odpowiedzi – 20 punktów

Temat I

Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów	Punkty
I poziom : Zdający poprawnie umieścił temat w czasie; podał jedynie kilka informacji świadczących o tym, że zrozumiał temat, bez wskazania związków między nimi; wymienił kilka nie zawsze uporządkowanych i powiązanych wydarzeń dotyczących przyczyn powstań (np. rewolucja lipcowa, wojna krymska, polityka carów wobec Królestwa Polskiego).	1-5
II poziom: Zdający uwzględnił podstawową faktografię dotyczącą przyczyn powstań (np. poprawnie wymienił kilka najważniejszych przyczyn obu powstań); wykazał się rozumowaniem historycznym, wiążąc wydarzenia w związki przyczynowe (np. zależności między przebiegiem wydarzeń poprzedzających a podjęciem decyzji o powstaniu); podjął próbę charakterystyki podstawowych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych obu powstań narodowych; podjął próbę porównania przyczyn obu powstań, wskazując elementy wspólne (podobne) i odrębne (np. specyfika wydarzeń poprzedzających wybuch powstań, rozwój sytuacji międzynarodowej).	6-10
III poziom: Zdający dokonał trafnej selekcji faktów; dostrzegł najważniejsze problemy dotyczące wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań powstań (np. związki z wydarzeniami europejskimi, rozwój sytuacji politycznej na ziemiach polskich); wykazał się rozumieniem pojęć niezbędnych do właściwego przedstawienia tematu; użył sformułowań właściwych dla omawianych wydarzeń (np. brak ahistoryzmów w używanej terminologii); podjął próbę sformułowania oceny przyczyn powstań narodowych.	11-15
IV poziom: Zdający zaprezentował bogatą faktografię, uwzględniając wydarzenia międzynarodowe i wewnętrzne; wnikliwie scharakteryzował uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne polskich powstań narodowych, ukazał złożoność omawianych zjawisk i ich specyfikę (podobieństwa i odmienności obu powstań); wykazał zależności między sytuacją wewnętrzną na ziemiach polskich a sytuacją międzynarodową; odwołał się do ocen historiografii; sformułował uzasadnione i przemyślane wnioski końcowe oraz ocenę.	16-20

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator będzie uwzględniał również: poprawność językową i stylistyczną oraz estetykę pracy.

Temat II

Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów	Punkty
<p>I poziom : Zdający podał jedynie kilka informacji świadczących o tym, że zrozumiał temat; przedstawił je bez wskazania związków między nimi; temat ujął statycznie, nie analizując rozwoju wydarzeń powiązanych z przyczynami i następstwami powstania; podał kilka nie zawsze uporządkowanych i odpowiednio uzasadnionych ocen (np. oceny nie wykroczyły poza slogany i ogólniki).</p>	1-5
<p>II poziom: Zdający przedstawił podstawową faktografię związaną z wydarzeniami poprzedzającymi powstanie; wykazał się rozumowaniem historycznym, dostrzegł najważniejsze związki przyczynowo-skutkowe między wydarzeniami historycznymi (np. rozwój sytuacji na froncie wschodnim a podjęcie decyzji o powstaniu); podjął próbę charakterystyki sytuacji międzynarodowej (militarnej i politycznej) oraz wewnętrznej (militarnej i politycznej) towarzyszącej decyzji o wybuchu powstania.</p>	6-10
<p>III poziom: Zdający dokonał trafnej selekcji faktów; scharakteryzował zjawisko w ujęciu dynamicznym, umieszczając je w szerokim kontekście międzynarodowym (np. na tle konfliktu polsko-radzieckiego, rywalizacji o pozycję wewnątrz koalicji antyhitlerowskiej); podjął próbę powiązania aspektów politycznych, ideologicznych, militarnych i moralnych; dostrzegł złożoność omawianych zjawisk i dokonał ich oceny (np. ukazał dramatyzm dokonywanych wyborów); wykazał się rozumieniem pojęć niezbędnych do właściwego przedstawienia tematu.</p>	11-15
<p>IV poziom: Zdający prześledził polityczne, wojskowe i moralne motywy decyzji o wybuchu powstania, poparł swój wywód dobranymi faktami i argumentami; wszechstronnie scharakteryzował wzajemne zależności między nimi; sformułował wnioski, zwracając uwagę na dalekosiężne skutki decyzji o wybuchu powstania (zwrócił uwagę na konsekwencje powstania dla dalszych losów Polski); zaprezentował bogatą faktografię; nawiązał do literatury przedmiotu; sformułował uzasadnione i przemyślane wnioski końcowe oraz ocenę.</p>	16-20

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator będzie uwzględniał również: poprawność językową i stylistyczną oraz estetykę pracy.